

## บทที่ 1 บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของรัฐบาล ที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยภาครัฐ พร้อมทั้งจะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชน สู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ด้วยระบบร้านค้าเครือข่าย และอินเทอร์เน็ต และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งใน และต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จึงถือเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อชุมชนและท้องถิ่นต่างๆในประเทศไทย

ตำบลหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง ก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่มาจากทรัพยากรในท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น ไม้กวาดดอกหญ้า (ดอกอ้อ) สบู่สมุนไพรที่มีส่วนผสมของผลไม้และพืชสมุนไพรต่างๆ สเปรย์น้ำแร่ ซึ่งน้ำแร่ก็เป็นสิ่งที่ขึ้นชื่อสำหรับจังหวัดระนอง นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์จากเซรามิกที่ผลิตดินขาวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดระนอง

หากแต่การทำให้ผลิตภัณฑ์ของแต่ละตำบลหรือชุมชนให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จทางการขายนั้น มีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย นอกจากคุณสมบัติและความงามของตัวผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่จัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) แล้ว อีกปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ก็คือการออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดแบบ 5P ที่สำคัญในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและได้มีโอกาสไปจัดโครงการบริการวิชาการให้กับชุมชนในตำบลหาดส้มแป้น จังหวัดระนองในปีพ.ศ. 2557-2558 มาเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน จึงได้ทำความรู้จักกับชาวบ้านและชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนองมาประมาณหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาโดยเฉพาะในประเด็นของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ คือ เมื่อปี 2559 ได้เริ่มมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เซรามิก เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ดี ซึ่งสถาบันการศึกษาหลายแห่งได้มามีส่วนช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์เซรามิกไปแล้ว แต่ยังไม่เคยมีสถาบันการศึกษาใดเข้าไปช่วยเหลือในเรื่องของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เซรามิกของชุมชนหาดส้มแป้นจังหวัดระนองที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาในครั้งนี้ก็คือผลิตภัณฑ์ของสินค้า OTOP ทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ สบู่จากมังคุดและไข่เค็ม เพื่อให้รู้จักและเข้าใจหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับสินค้าของชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนองที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสามารถพัฒนาประสิทธิภาพของหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนองที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ในอนาคต

### วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า OTOP ทั้งหมด
- 2) เพื่อศึกษาการสร้างจุดขาย
- 3) เพื่อนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนหาดส้มแป้น

### ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นการทำแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความพึงพอใจและความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากกลุ่มตัวอย่างในแบบสุ่ม (Random Sampling) จำนวน 30 คน

ส่วนการศึกษาทางด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง

### ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถรู้จักและเข้าใจหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนองที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. สามารถเข้าใจและสามารถพัฒนาประสิทธิภาพของหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนองที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

### นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลิตภัณฑ์ คือ ผลิตภัณฑ์สบู่ จากมังคุด และไข่เค็มดินขาว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงและมีศักยภาพสูงในการหารายได้ของชุมชนหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย